

De Schoolschrijver- maand

Instructie bij het inzetten van het
Maandprogramma van stichting
De Schoolschrijver

Foto: Boyd Smith voor De Schoolschrijver

de Bibliotheek
op school

Wat is De Schoolschrijver-maand?

Stichting De Schoolschrijver biedt verschillende Maandprogramma's voor alle basisscholen. Doel van de programma's: van kinderen enthousiaste en sterke lezers en verhalenschrijvers maken door de combinatie van lezen en creatief schrijven (de kracht van verhalen) plus de inzet van een kinderboekenschrijver (de zogenaamde 'Schoolschrijver'). De schrijver is de intermediair: waar die in het Halfjaarprogramma wekelijks in de klas komt, begeleidt deze in De Schoolschrijver-maand de kinderen via het digibord.

De Schoolschrijver-maand (in het vervolg: de Maand) bestaat uit vier lessen van een uur (voor groep 3 en 4: zes lessen van een half uur). Er zijn twee varianten: met en zonder een live Schoolschrijver. In de variant met bezoek van een Schoolschrijver vervangt dit bezoek de vierde digibordles: de auteur grijpt op de drie eerdere lessen terug, vertelt over zijn/haar boeken en bespreekt verhalen van leerlingen. Een Schoolschrijver in les 4 is dus iets anders dan een regulier auteursbezoek: de les gaat niet primair over kennismaken met een auteur maar richt zich op het kind als lezer en verhalenschrijver.

Er zijn diverse Maanden, met elk een andere insteek (voor groep 3-4, 5-6 en 7-8). In alle gevallen wordt verhalen verzinnen en schrijven verbonden met lezen en enthousiasme voor boeken. *Schrijfgeheimen* gaat bijvoorbeeld over de ingrediënten van een goed verhaal, *Leesgeheimen* over hoe boeken inspireren om zelf een verhaal te schrijven, *Echt waar?* over verhalende non-fictie en *Dichtgeheimen* over poëzie. Kijk [hier](#) voor een actueel overzicht, en [hier](#) voor de tarieven.

Deze instructie geeft je aanknopingspunten om als bibliotheek van betekenis te kunnen zijn rond de uitvoering van de Maand op scholen in jouw werkgebied, in aansluiting op het programma de Bibliotheek *op school*. Ze is tot stand gekomen met input van bibliotheken en stichting De Schoolschrijver.

Drie scenario's

Deze instructie gaat uit van drie mogelijke scenario's:

1. eenmalig inzetten van de Maand door de school, waarbij de bibliotheek ondersteunt
2. regelmatig inzetten van de Maand als onderdeel van de samenwerking tussen school en de bibliotheek
3. de Maand opnemen in het leesplan als jaarlijks terugkerende activiteit

Advies voor scenario 1 geldt ook voor scenario 2 en 3, andersom uiteraard niet. De nummering van de adviezen loopt daarom door.

Instructie bij het inzetten van het Maandprogramma van stichting De Schoolschrijver

Waarom kiezen voor de Maand binnen de Bibliotheek op school?

Gebruikers van de Maand geven verschillende redenen om deze in te zetten binnen de Bibliotheek op school.

- Wie creatief schrijven wil inzetten in combinatie met leesbevordering, zet de Maand in om kinderen (en eventueel de leerkracht) snel op een hoger niveau van creatief schrijven te brengen. Kinderen en hun leerkrachten krijgen daardoor meer oog en waardering voor het verhaal en het schrijfproces.
- De boekpromotie die een bibliotheek verzorgt op een school kan prima aansluiten bij de Maand. Dat kan natuurlijk op titel- of auteursniveau, maar ook door in te spelen op de toegenomen kennis van kinderen over de totstandkoming van een goed verhaal.
- Een praktische overweging: de Maand kost relatief weinig voorbereiding, zowel voor de leesconsulent als voor de leerkracht.
- Het is waardevol dat in de Maanden bekende schrijvers een rol spelen. Dat spreekt de kinderen extra aan.
- De Maand kan op elke school worden ingezet. Daarmee vormt het een alternatief voor het Halfjaarprogramma van De Schoolschrijver, dat voorbehouden is aan scholen met een taalzwakke populatie.

Natuurlijk zien gebruikers ook meerwaarde van een live-bezoek van een schoolschrijver.

- Een live schrijver maakt meer indruk dan een schrijver via het digibord, en wordt door scholen vaak ervaren als kers op de taart.
- Er is meer interactie mogelijk, de schrijver kan meer maatwerk bieden.
- De kinderen krijgen feedback van de schrijver op één of meerdere verhalen.

Instructie bij het inzetten van het Maandprogramma van stichting De Schoolschrijver

1. Eenmalige inzet van de Maand

De Maand kan ad hoc worden ingezet, omdat er toevallig subsidie gegeven wordt, of omdat de school eenmalig iets extra's wil doen aan creatief schrijven. Het effect is dan uiteraard minder blijvend dan bij structurele aandacht voor creatief schrijven.

Rol bibliotheek

Als bibliotheek kun je de waarde van de Maand in dit geval vergroten door een paar eenvoudige aanvullingen te doen.

- a. Geef een introductieles. Start bijvoorbeeld met een kort schrijfspel (inspiratiebronnen: [schrijfopdrachten](#) van Schoolschrijvers of [Weten waar de woorden zijn](#) van Mariet Lems). Leg uit wat de Maand is en wat de kinderen gaan leren. En vertel natuurlijk alvast iets over de auteurs (en boeken) die voorbij komen in de Maand. Eventueel kun je in overleg met de leerkracht ter ondersteuning ook aanwezig zijn bij de eerste les.
- b. Leg de link met lezen. Lever van te voren en/of na afloop boeken aan op basis van bijvoorbeeld:
 - de titellijst bij de Maand,
 - door de kinderen geschreven verhalen,
 - de auteurs uit de Maand,
 - het thema van de Maand,
 - de auteur die live in de klas komt.
- c. Stimuleer na afloop de leerkracht om regelmatig creatief schrijven op het rooster te zetten. De [Schoolschrijver Academie](#) biedt teamscholing aan die hierbij kan helpen. Verder vind je praktische handreikingen in het boek [Weten waar de woorden zijn](#). Andere bronnen waaruit de leesconsulent en de leerkracht kunnen putten zijn opgenomen in de lijst met nuttige links verderop in de instructie.

Foto: Barbara van Rijn voor De Schoolschrijver

2. Regelmatig inzetten van de Maand

Het zal vaker voorkomen dat het besluit om de Maand in te zetten genomen wordt in overleg met de bibliotheek. School en bibliotheek kunnen dan vooraf besluiten wat de bibliotheek voor, tijdens en na de Maand kan toevoegen.

Rol bibliotheek

Als bibliotheek kun je in dit scenario meer invloed uitoefenen op de inbedding van de Maand in het programma rond leesbevordering.

- d. In dit scenario kan het zijn dat de bibliotheek de Maand heeft geïntroduceerd bij de school. Zorg in dat geval dat de verwachtingen van de school overeenkomen met wat de Maand te bieden heeft. Bespreek goed de verschillende Maanden en de eventuele keuze voor een live Schoolschrijver in de klas. Zorg dat het hele team op de hoogte is, zowel vooraf als na afloop. Informeer het team over de praktische zaken: De Maand bestaat uit vier lessen van een uur (voor groep 3 en 4: zes lessen van een half uur). Er zijn twee varianten: met en zonder een live Schoolschrijver.
- e. Wees je bewust van de verwachtingen van school t.a.v. het taalonderwijs. De Schoolschrijver richt zich op creatief schrijven en leesbevordering, en wil daarmee de taalontwikkeling van kinderen stimuleren (zoals woordenschat, begrijpend en verdiepend lezen). Er zal geen expliciete aandacht zijn voor bijvoorbeeld spelling of grammatica.
- f. In dit scenario heb je vermoedelijk tijd om e.e.a. voor te bereiden. Denk hierbij ook aan de link met ouders. Zorg in ieder geval dat ouders op de hoogte zijn van de Maand (je kunt de door De Schoolschrijver opgestelde Nieuwsbrief voor de ouders uitdelen), en zoek manieren om via het werk van de kinderen ouders te betrekken bij de Maand. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld een tentoonstelling van het werk van de kinderen of communicatie via nieuwsbrief of andere middelen over de Maand en de betrokken auteurs.
- g. Check of de school/de klas al ervaring heeft met de Maand of met het Halfjaarprogramma van De Schoolschrijver. In dat geval is het belangrijk om de voorkennis mee te nemen, bijvoorbeeld bij de introductieles. Daarnaast kun je met aanvullende collectie aansluiten bij de auteur of de titels uit het eerdere programma, en zo een brug slaan naar de Maand.

Instructie bij het inzetten van het Maandprogramma van stichting De Schoolschrijver

- h. Overweeg om na de Maand zelf een vervolgles te geven, waarin je de opbrengst van de Maand benadrukt en eventueel een goed voorbeeld aan de leerkracht geeft van een les creatief schrijven (put bijvoorbeeld uit bronnen bij de nuttige links). Zo'n les kan ook een manier zijn om het enthousiasme van de kinderen en de leerkracht in stand te houden. Je kunt de school ook wijzen op de Schoolschrijver Academie.
- i. Als je invloed kunt uitoefenen op de planning, zou je de Maand kunnen combineren met het aanvullen van de schoolcollectie. In dat geval kun je nieuwe boeken introduceren voor of na de Maand, zie de aanknopingspunten hiervoor bij 'Waarom kiezen voor de Maand?'

3. Jaarlijks terugkerende activiteit in het leesplan

Als een school creatief schrijven als belangrijk onderdeel van het curriculum ziet, en structureel de link met leesbevordering legt, kan het zijn dat de Maand structureel gefinancierd wordt door de school en/of de bibliotheek. In dat geval kan de Maand structureel worden opgenomen in het leesplan. De Maand maakt dan integraal deel uit van het lees- en schrijfbeleid, met als doel om zowel het creatief schrijven als het leesplezier bij kinderen verder te ontwikkelen.

Foto: Chris van Houts voor De Schoolschrijver

Rol bibliotheek

In dit scenario zal de school het voortouw nemen. De inzet van de Maand gebeurt dan meer vanuit de visie van de school, waarbij de bibliotheek haar eigen specifieke expertise levert.

- j. Zorg dat je goed op de hoogte bent van de visie van de school op taalontwikkeling, creatief schrijven en leesbevordering, zodat je weet waarom de Maand wordt ingezet.
- k. Hou zwakke en niet-lezers extra in het oog tijdens de Maand, deze kunnen door creatief schrijven enthousiast worden over verhalen. Haak hier zo mogelijk op in met bijvoorbeeld (voor)lees- of luisterboeken.
- l. Wijs de school en de bibliotheek op de mogelijkheid van scholing van leerkrachten en leesconsulenten over de combinatie van creatief schrijven en leesbevordering. Zie Nuttige links hieronder.
- m. Een bibliotheek met ervaring en expertise op het gebied van creatief schrijven kan dit ook terug laten komen in haar eigen dienstverlening of activiteitenprogramma.

Nuttige links

- Stichting De Schoolschrijver biedt diverse trainingen aan binnen de [Schoolschrijver Academie](#). Daarnaast vind je op hun site verschillende [schrijfp opdrachten](#) van Schoolschrijvers.
- Met de cursus [Creatief schrijven in de klas](#) word je specialist creatief schrijven in het PO.
- In het boek [Weten waar de woorden zijn](#) geeft Mariet Lems haar visie op creatief schrijven, met een schat aan praktische toepassingen.
- Podcast [Woesj](#), met creatieve schrijfdideeën voor kinderen.
- School der Poëzie biedt online [poëzielessen](#) aan voor kinderen (van groep 6 t/m groep 8), en er is lesmateriaal voor lees- en schrijfp opdrachten gratis beschikbaar.
- De experts van [stichting Taalvorming](#) bieden motiverende taalopdrachten, die kinderen zelf of onder begeleiding kunnen doen.